

Posudek oponenta na bakalářskou práci „Konstrukce genderové identity v kontextu prezidentských voleb: kritická diskurzivní analýza rozhovorů s Danuší Nerudovou“ (Martina Zmijarová, 2024)

vypracoval: Ondřej Špaček, Ph.D.

Bakalářská práce Martiny Zmijarové se zaměřuje na konstrukci genderové identity na příkladu kandidátky prezidentských voleb Danuše Nerudové. Práce se opírá o teoretická a metodologická východiska kritické diskurzivní analýzy a opírá se o čtyři rozhovory s kandidátkou, které byly zveřejněny na populárních zpravodajských serverech. Analýza se zaměřuje především na popis jazykových jevů spojených s genderovou identitou, které jsou přítomny v rozhovorech. Autorka dospívá k závěru, že charakteristickým znakem analyzovaných textů je především interdiskurzivita, tedy prolínání různých diskurzů, především pak genderově stereotypního diskurzu s diskurzem opozičním.

Bakalářská práce je strukturovaná, pečlivě zpracovaná a přehledná. Má jasně definovanou výzkumnou otázku zakotvenou v adekvátních teoretických pojmech, a pro její řešení volí vhodné metody. Na práci je zřetelné aktivní osvojování si netriviálních postupů diskurzivní analýzy, byť z pohledu čtenáře se zdá, že ne vždy se podařilo vše dopracovat do ideální podoby.

Východiska práce (kapitola 2) jsou zpracována možná až na příliš obecné úrovni. Stručně referují o základních konceptech spojených s konstrukcí genderové identity (gender, jazyk, genderové role, stereotypy) či kritickou diskurzivní analýzou, zároveň by ale zde výrazně pomohlo i bohatší zakotvení do existujících výzkumů na stejné téma. Krátce jsou zmíněny dva výzkumy (str. 10), ale tyto zmínky neposkytují dostatečný materiál např. pro upřesnění či kvalifikaci výzkumné otázky (např. nezjišťovat to, co už se asi ví, popř. zcitlivění analýzy na méně intuitivně zřejmé jevy).

Empirická analýza je rozdělena do samostatné podkapitoly pro každý analyzovaný rozhovor. Tím se autorka nejspíš snaží, v duchu kritické diskurzivní analýzy, akcentovat socio-kulturní kontext jednotlivých médií. To ale příliš ze samotné argumentace nevyplývá. Neřeší se zde ani politické zaměření daných médií, ani jejich více či méně žánrové zaměření (např. bulvární). Bez analyticky využitého rozdělení se tak naopak ztrácí to, co je případně v rozhovorech společné, tj. různé opakující se diskurzivní jevy.

Poslední poznámka se pak vztahuje ke zvoleným kritériím výběru. V práci jsou srozumitelně uvedeny i relevantně argumentovány. Nicméně je zde určitá nekonzistence. Myslím, že tradiční psaný rozhovor je vlastní zejména tištěným médiím, a výběr se tak měl soustředit spíše na ně, než na online weby. Naopak online prostoru dominují spíše videorozhovory (např. DTV a jiné). Tím, že výzkum si vymezil zacílení na klasické texty, ale omezil se na online prostor, se myslím výrazně zúžil záběr možných textů a omezila tak potenciální bohatost analýzy.

Předložená bakalářská práce přináší systematicky zpracovaný výzkum opírající se o relevantní teoretické zakotvení a jasně formulované výzkumné otázky. Přestože v posudku formuluji několik výtek, tak text rozhodně splňuje nároky kladené na bakalářskou práci. Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji ji, s ohledem na výše popsání námítky, hodnotit známkou „velmi dobře“.